

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра філософії та міжнародної комунікації

ЗАТВЕРДЖЕНО
Гуманітарно-педагогічний факультет
“19” червня 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**ТЕОРІЯ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН, ЦИВІЛІЗАЦІЙ ТА
МІЖНАРОДНІ КОНФЛІКТИ**

Галузь знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»

Спеціальність СЗ «Міжнародні відносини»

Освітня програма «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Факультет гуманітарно-педагогічний

Розробник доцент кафедри філософії та міжнародної комунікації, д-р. політ. наук Андрій ГОЛЬЦОВ

Київ – 2026 р.

Опис навчальної дисципліни Теорія міжнародних відносин, цивілізацій та міжнародні конфлікти

Навчальна дисципліна «Теорія міжнародних відносин, цивілізацій та міжнародні конфлікти» належить до обов'язкових дисциплін при підготовці здобувачів вищої освіти з галузі знань 29 «Міжнародні відносини», спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» першого (бакалаврського) рівня. Для забезпечення потреб України у співпраці з іншими державами, її повноцінної участі в міжнародних організаціях потрібні кваліфіковані фахівці з міжнародних відносин. Бакалаврам міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій необхідне знання не лише класичних теорій, а й новітніх концепцій міжнародних відносин, а також базових засад міжнародної конфліктології. Навчальна дисципліна викладається протягом двох семестрів і складається з чотирьох змістових модулів: «Основні теорії міжнародних відносин», «Теоретичні засади дослідження сучасних міжнародних відносин», «Основи теорії цивілізацій» та «Міжнародні конфлікти».

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	бакалавр	
Спеціальність	291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»	
Освітня програма	«Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	180	
Кількість кредитів ECTS	6	
Кількість змістових модулів	4	
Курсовий проєкт (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	2 екзамени	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
I частина		
Рік підготовки (курс)	2	
Семестр	3	
Лекційні заняття	15 год.	
Практичні, семінарські заняття	30 год.	
Лабораторні заняття	-	
Самостійна робота	45 год.	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	3 год.	
II частина		
Курс (рік підготовки)	2	
Семестр	4	
Лекційні заняття	30 год.	
Практичні, семінарські заняття	30 год.	
Лабораторні заняття	-	
Самостійна робота	30 год.	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	4 год.	

1. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни «Теорія міжнародних відносин, цивілізацій та міжнародні конфлікти» полягає у формуванні в здобувачів вищої освіти наукових знань щодо теоретичних засад міжнародних відносин, сутності цивілізаційного підходу до пізнання історії людства, а також виникнення та розвитку міжнародних конфліктів; формування вмій та навичок студентів проводити дослідження проблем міжнародних відносин, міжнародних конфліктів із використанням сучасних політичних теорій та концепцій.

Перелік освітніх компонент, які передують вивченню навчальної дисципліни: «Історія міжнародних відносин», «Основи світової політики», «Теорія та історія держави, права і політичних вчень».

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в сфері міжнародних відносин, суспільних комунікації та регіональних студій, зовнішньополітичної діяльності держав, міжнародних взаємодій між державами, міжнародними організаціями та недержавними акторами, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов та передбачає застосування теорій суспільних наук та спеціальних наукових методів дослідження проблем міжнародних відносин.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство, та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового образу життя.

ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями

ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК5. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК1. Здатність виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.

СК3. Здатність оцінювати стан та напрями досліджень міжнародних відносин та світової політики у політичній, економічній, юридичній науках, у міждисциплінарних дослідженнях.

СК10. Здатність аналізувати структуру та динаміку міжнародних суспільних комунікацій, виявляти їх вплив на міжнародну систему, державні та суспільні інститути.

СК13. Здатність аналізувати діяльність міжнародних недержавних акторів та транснаціональні відносини.

Програмні результати навчання (ПРН):

PH01. Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.

PH02. Знати та розуміти природу та динаміку міжнародної безпеки, розуміти особливості її забезпечення на глобальному, регіональному та національному рівні, знати природу та підходи до вирішення міжнародних та інтернаціоналізованих конфліктів.

PH03. Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародним акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці.

PH09. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.

І частина

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	10	11	12	13	14		
Змістовий модуль 1. Основи теорії міжнародних відносин														
Тема 1. Теорія міжнародних відносин як наукова та навчальна дисципліна	1-2	12	2	4			6							
Тема 2. Методологія та методика досліджень міжнародних відносин	3	10	1	4			5							
Тема 3. Учасники міжнародних відносин, їхні цілі та інтереси	4-5	11	2	4			5							
Тема 4. Виникнення та розвиток теорій міжнародних відносин	6-7	12	2	4			6							
Разом за змістовим модулем 1		45	7	16			22							
Змістовий модуль 2. Теоретичні засади дослідження сучасних міжнародних відносин														
Тема 5. Сучасні теорії та концепції міжнародних відносин	8-9	12	2	4			6							
Тема 6. Види та форми міжнародних відносин	10-11	10	2	2			6							
Тема 7. Міжнародні системи	12-13	11	2	4			5							

Тема 8. Глобалізація міжнародного середовища	14-15	12	2	4		6						
Разом за змістовим модулем 2		45	8	14		23						
Усього годин		90	15	30		45						

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теорія міжнародних відносин як наукова та навчальна дисципліна	2
2	Методологія та методика досліджень міжнародних відносин	1
3	Учасники міжнародних відносин, їхні цілі та інтереси	2
4	Виникнення та розвиток теорій міжнародних відносин	2
5	Сучасні теорії та концепції міжнародних відносин	2
6	Види та форми міжнародних відносин	2
7	Міжнародні системи	2
8	Глобалізація міжнародного середовища	2
	Разом	15

4. Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Наукові основи теорії міжнародних відносин	2
2	Структура та функції теорії міжнародних відносин	2
3	Методологія досліджень міжнародних відносин	2
4	Основні методи досліджень міжнародних відносин	2
5	Учасники міжнародних відносин	2
6	Цілі та інтереси акторів міжнародних відносин	2
7	Формування теоретичних засад дослідження міжнародних відносин	2
8	Реалізм та ідеалізм в ХХ ст.	2

9	Неореалізм та неолібералізм у дослідженнях міжнародних відносин	2
10	Сучасні напрями досліджень міжнародних відносин	2
11	Види та форми міжнародних відносин	2
12	Системна теорія міжнародних відносин	2
13	Міжнародні системи	2
14	Глобалізація в сучасному світі	2
15	Геополітичний вимір глобалізації	2
	Разом	30

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теорія міжнародних відносин як наукова та навчальна дисципліна	6
2	Методологія та методика досліджень міжнародних відносин	5
3	Учасники міжнародних відносин, їхні цілі та інтереси	5
4	Виникнення та розвиток теорій міжнародних відносин	6
5	Сучасні теорії та концепції міжнародних відносин	6
6	Види та форми міжнародних відносин	6
7	Міжнародні системи	5
8	Глобалізація міжнародного середовища	6
	Разом	45

II частина

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	ла б	інд	с.р.		л	п	ла б	інд	с.р.	
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14		
Змістовий модуль 1. Основи теорії цивілізацій														
Тема 1. Цивілізація. Виникнення й розвиток цивілізаційних студій	1	6	2	2			2							
Тема 2. Теорія культурно-історичних типів М.°Данилевського	2	6	2	2			2							

Тема 3. Культурно-цивілізаційна теорія О.°Шпенглера	3	6	2	2			2					
Тема 4. Цивілізаційна теорія А. Дж. Тойнбі	4	6	2	2			2					
Тема 5. Теорія «зіткнення цивілізацій» С.°Гантінгтона	5	6	2	2			2					
Тема 6. Сучасні цивілізаційні теорії	6	6	2	2			2					
Разом за змістовим модулем 1		36	12	12			12					
Змістовий модуль 2. Міжнародні конфлікти												
Тема 7. Теоретичні основи вивчення міжнародних конфліктів	7	6	2	2			2					
Тема 8. Типи міжнародних конфліктів	8	6	2	2			2					
Тема 9. Динаміка міжнародних конфліктів	9	6	2	2			2					
Тема 10. Врегулювання міжнародних конфліктів	10	6	2	2			2					
Тема 11. Сучасні міжнародні конфлікти	11	6	2	2			2					
Тема 12. Міжнародні конфлікти на пострадянському просторі	12	6	2	2			2					
Тема 13. Міжнародні конфлікти на Близькому Сході	13	6	2	2			2					
Тема 14. Міжнародні конфлікти в Південній Азії та Африці	14	6	2	2			2					
Тема 15. Діяльність ООН щодо врегулювання міжнародних конфліктів	15	6	2	2			2					
Разом за змістовим модулем 2		54	18	18			18					
Усього годин		90	30	30			30					

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Цивілізація. Виникнення й розвиток цивілізаційних студій	2
2	Теорія культурно-історичних типів М.°Данилевського	2
3	Культурно-цивілізаційна теорія О.°Шпенглера	2
4	Цивілізаційна теорія А. Дж. Тойнбі	2

5	Теорія «зіткнення цивілізацій» С. Гантінгтона	2
6	Сучасні цивілізаційні теорії	2
7	Теоретичні основи вивчення міжнародних конфліктів	2
8	Типи міжнародних конфліктів	2
9	Динаміка міжнародних конфліктів	2
10	Врегулювання міжнародних конфліктів	2
11	Сучасні міжнародні конфлікти	2
12	Міжнародні конфлікти на пострадянському просторі	2
13	Міжнародні конфлікти на Близькому Сході	2
14	Міжнародні конфлікти в Південній Азії та Африці	2
15	Діяльність ООН щодо врегулювання міжнародних конфліктів	2
	Разом	30

4. Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Цивілізація. Виникнення й розвиток цивілізаційних студій	2
2	Теорія культурно-історичних типів М.°Данилевського	2
3	Культурно-цивілізаційна теорія О.°Шпенглера	2
4	Цивілізаційна теорія А. Дж. Тойнбі	2
5	Теорія «зіткнення цивілізацій» С. Гантінгтона	2
6	Сучасні цивілізаційні теорії	2
7	Теоретичні основи вивчення міжнародних конфліктів	2
8	Типи міжнародних конфліктів	2
9	Динаміка міжнародних конфліктів	2
10	Врегулювання міжнародних конфліктів	2
11	Сучасні міжнародні конфлікти	2
12	Міжнародні конфлікти на пострадянському просторі	2

13	Міжнародні конфлікти на Близькому Сході	2
14	Міжнародні конфлікти в Південній Азії та Африці	2
15	Діяльність ООН щодо врегулювання міжнародних конфліктів	2
	Разом	30

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Цивілізація. Виникнення й розвиток цивілізаційних студій	2
2	Теорія культурно-історичних типів М.°Данилевського	2
3	Культурно-цивілізаційна теорія О.°Шпенглера	2
4	Цивілізаційна теорія А. Дж. Тойнбі	2
5	Теорія «зіткнення цивілізацій» С. Гантінгтона	2
6	Сучасні цивілізаційні теорії	2
7	Теоретичні основи вивчення міжнародних конфліктів	2
8	Типи міжнародних конфліктів	2
9	Динаміка міжнародних конфліктів	2
10	Врегулювання міжнародних конфліктів	2
11	Сучасні міжнародні конфлікти	2
12	Міжнародні конфлікти на пострадянському просторі	2
13	Міжнародні конфлікти на Близькому Сході	2
14	Міжнародні конфлікти в Південній Азії та Африці	2
15	Діяльність ООН щодо врегулювання міжнародних конфліктів	2
	Разом	30

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне або письмове опитування;
- співбесіда;
- тестування;
- захист рефератів;
- самооцінювання.

7. Методи навчання:

- метод проблемного навчання;
- метод практико-орієнтованого навчання;
- кейс-метод;
- метод навчання через дослідження;
- метод навчальних дискусій та дебат;
- метод командної роботи, мозкового штурму

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, написання реферату).

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
І частина		
Модуль 1. Основи теорії міжнародних відносин		
Практичне заняття 1. Наукові основи теорії міжнародних відносин	ПРН 1, 2, 3, 9. У тому числі, знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин. Знати та розуміти природу та динаміку міжнародної безпеки, розуміти особливості її забезпечення на глобальному, регіональному та національному рівні, знати природу та підходи до вирішення міжнародних та інтернаціоналізованих конфліктів. Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародним акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.	10
Практичне заняття 2. Структура та функції теорії міжнародних відносин		10
Практичне заняття 3. Методологія досліджень міжнародних відносин		10
Практичне заняття 4. Основні методи досліджень міжнародних відносин		10
Практичне заняття 5. Учасники міжнародних відносин		10
Практичне заняття 6. Цілі та інтереси акторів міжнародних відносин		10
Практичне заняття 7. Формування теоретичних засад дослідження міжнародних відносин		10
Практичне заняття 8. Реалізм та ідеалізм ХХ ст.		10
Модульна контрольна робота 1.		20
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Теоретичні засади дослідження сучасних міжнародних відносин		
Практичне заняття 9. Неореалізм та неолібералізм у дослідженнях міжнародних відносин	ПРН 1, 2, 3, 9. У тому числі, знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин. Знати та розуміти природу та	10
Практичне заняття 10. Сучасні напрями досліджень міжнародних відносин		10
Практичне заняття 11. Основні види та форми міжнародних відносин		10
Практичне заняття 12. Системна теорія міжнародних відносин		10

Практичне заняття 13. Міжнародні системи	динаміку міжнародної безпеки, розуміти особливості її забезпечення	10
Практичне заняття 14. Глобалізація в сучасному світі	на глобальному, регіональному та національному рівні, знати природу та підходи до вирішення міжнародних та інтернаціоналізованих конфліктів.	10
Практичне заняття 15. Геополітичний вимір глобалізації		10
Модульна контрольна робота 2.	Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародним акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.	30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота		(M1 + M2)/2*0,7 ≤ 70
Екзамен		30
Всього за курс		(Навчальна робота + екзамен) ≤ 100
II частина		
Модуль 1. Основи теорії цивілізацій		
Практичне заняття 1. Цивілізація. Виникнення й розвиток цивілізаційних студій	ПРН 1, 2, 3, 9. У тому числі, знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.	10
Практичне заняття 2. Теорія культурно-історичних типів М.°Данилевського	Знати та розуміти природу та динаміку міжнародної безпеки, розуміти особливості її забезпечення на глобальному, регіональному та національному рівні, знати природу та підходи до вирішення міжнародних та інтернаціоналізованих конфліктів.	10
Практичне заняття 3. Культурно-цивілізаційна теорія О.°Шпенглера		10
Практичне заняття 4. Цивілізаційна теорія А. Дж. Тойнбі		10
Практичне заняття 5. Теорія «зіткнення цивілізацій» С. Гантінгтона		10
Практичне заняття 6. Сучасні цивілізаційні теорії		10
Самостійна робота. Реферат (на тему за вибором студента)		10
Модульна контрольна робота 1.	Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародним акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.	30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Міжнародні конфлікти		
Практичне заняття 7. Теоретичні	ПРН 1, 2, 3, 9. У тому числі, знати та	10

основи вивчення міжнародних конфліктів	розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.	
Практичне заняття 8. Типи міжнародних конфліктів	Знати та розуміти природу та динаміку міжнародної безпеки, розуміти особливості її забезпечення на глобальному, регіональному та національному рівні, знати природу та підходи до вирішення міжнародних та інтернаціоналізованих конфліктів.	10
Практичне заняття 9. Динаміка міжнародних конфліктів	Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародним акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.	10
Практичне заняття 10. Врегулювання міжнародних конфліктів		10
Практичне заняття 11. Сучасні міжнародні конфлікти		10
Практичне заняття 12. Міжнародні конфлікти на пострадянському просторі		10
Практичне заняття 13. Міжнародні конфлікти на Близькому Сході		10
Практичне заняття 14. Міжнародні конфлікти в Південній Азії та Африці		10
Практичне заняття 15. Діяльність ООН щодо врегулювання міжнародних конфліктів		10
Модульний контрольний тест		10
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота		(M1 + M2)/2*0,7 ≤ 70
Екзамен		30
Всього за курс		(Навчальна робота + екзамен) ≤ 100

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	Порушення норм академічної доброчесності при виконанні студентами наукових та навчальних робіт є неприпустимим. Несамостійне виконання тестових завдань, списування під час виконання модульного та семестрового контролю (екзамену) заборонені (зокрема, не допускається використання мобільних девайсів). Наукові роботи студентів, їхні реферати мають містити правильно оформлені посилання на використані джерела та літературу.
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад,

9. Навчально-методичне забезпечення:

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn – <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3052>);
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти.

10. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. *Виговська О. Теорія та практика міжнародних переговорів : навч.-метод. посіб. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2023. 220 с.*
2. *Єремєєва І. А. Теорії цивілізацій та міжнародні конфлікти : підруч. Дніпро : ДДУВС, 2021. 144 с.*
3. *Єремєєва І. А. Теорія міжнародних відносин : підруч. Дніпро : ДДУВС, 2023. 140 с.*
4. *Кадлубович Т. І., Загородня А. С. Міжнародні відносини та світова політика : навч. посіб. Київ: Університет «Україна», 2025. 286 с.*
5. *Коцан Н. Н., Коцан Р.І. Методологія досліджень міжнародних відносин: теорія та практика : навч. посіб. Луцьк: «Вежа-Друк», ФОП Галяк Ж. В., 2022. 120 с.*
6. *Кривдіна І. Б., Оборський Г. О., Чістякова І. М. Міжнародні відносини : навч. посіб. Київ: Каравела, 2023. 178 с.*
7. *Лісовська Ю. П., Лісовський П. М. Політика міжнародних відносин: проблеми та перспективи : навч. посіб. Київ: Університет «Україна», 2021. 350 с.*
8. *Лісовський П. М., Лісовська Ю. П. Теорія міжнародних відносин : навч. посіб. Київ: Кондор, 2024. 176 с.*
9. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії : навч. посіб. / за заг. ред. В. С. Білозубенка. Дніпро: УМСФ, 2022. 632 с.*
10. *Міжнародні відносини та світова політика : навч. посіб. / О. М. Кузь, Д. С. Коротков, Д. Ю. Михайличенко, О. В. Бровко. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 200 с. URL : <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/25295>*
11. *Міжнародно-політичні процеси на початку ХХІ століття: зб. наук. праць / за заг. ред. С. В. Толстова. Київ: Інститут всесвітньої історії НАН України, 2025. 175 с.*
12. *Петрінко В. Політична географія та геополітика: навч.-метод. посіб. Ужгород : Вид-о УжНУ «Говерла», 2024. 243 с.*
13. *Ситник Г. П. Воєнно-політичні конфлікти та міжнародна безпека : курс лекцій. Київ : ТОВ «САК Лтд.», 2023. 92 с.*
14. *Скворець В. О. Соціокультурний розвиток людства : навч. посіб. Запоріжжя: ЗНУ, 2023. 104 с.*

15. Теорія міжнародних відносин. Міжнародні відносини та світова політика / М. П. Требін та ін. ; за ред. М. П. Требіна. Харків: Право, 2022. 538 с.
16. Тихомирова Є. Б., Постоловський С. Р. Конфліктологія та теорія переговорів : підруч. Суми : Університетська книга, 2025. 240 с.
17. Туленков М. В. Теорія систем і системний аналіз у соціології : підручник. Київ : Каравела, 2023. 596 с.
18. Цивілізаційна ідентичність українства: історія і сучасність / авт. кол. : О. Рафальський (кер.), Я. Калакура (наук. ред.), О. Калакура, М. Юрій. Київ: ІПіЕнД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2022. 512 с.
19. Цимбалістий В. Ф. Теорія міжнародних відносин : навч. посіб. 4-е вид., стереотип. Львів : «Новий Світ-2000», 2026. 360 с.
20. Яхно Т., Куревіна І. Конфліктологія та теорія переговорів. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 168 с.

Допоміжні

1. Алексеєнко І. В., Курас А. І., Маргулов А. Х. Глобальні проблеми міжнародних відносин та світової політики: безпековий вимір : підручник / за заг. ред. І. В. Алексеєнко. Дніпро : ДДУВС, 2021. 164 с.
2. Актуальні проблеми зовнішньої політики та міжнародних відносин: теорія і практика: збірник наукових праць / за заг. ред. С. В. Толстова. Київ : ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України», 2024. 187 с.
3. Верменич Я. «Війни ідентичностей» : українсько-російське цивілізаційне протистояння у когнітивно-дискурсивному вимірі. Нарис. Київ : Інститут історії України, 2023. 87 с.
4. Віднянський С. В., Лисенко О. Є., Мартинов А. Ю. Український проєкт. Цивілізаційні фронтири та соціокультурні екстремі ХХ – початку ХХІ століть. Аналітична доповідь. Київ : Інститут історії України НАН України, 2022. 128 с.
5. Глобалізаційні виклики сучасності : підручник / за заг. ред. Л. Г. Комахи. Київ : Київський університет, 2022. 349 с.
6. Глобальні, регіональні та локальні чинники формування сучасної системи міжнародних відносин : монографія / за заг. ред. І. М. Ковалю, О. І. Брусиловської. Одеса : Астропринт, 2023. 364 с.
7. Гуткевич С. О., Шеремет О. О., Хмара М. П. Міжнародні економічні відносини: підручник. Харків: Діса плюс, 2021. 280 с.
8. Гутник В. В. Збройна агресія Російської Федерації проти України: міжнародно-правові засоби постконфліктного врегулювання : монографія. Київ: Компанія ВАІТЕ, 2025. 152 с.
9. Дронов В. Ю. Міжнародні відносини та світова політика : навч.-метод. посіб. Одеса : Фенікс, 2022. 131 с. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/d068b6f9-ae2-4d77-ad88-28079dcb345b/content>
10. Європейський Союз у міжнародних відносинах : навч. посіб. / В. В. Копійка, С. О. Маковський, М. А. Миронова ; за ред. В. В. Копійки. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2021. 560 с.
11. Зінченко В. В. Глобалізація і глобалістика : навч. посіб. Львів: Новий Світ-2000, 2025. 428 с.

12. Іванець Т. М. Соціологія міжнародних відносин : навч. посіб. Київ : Видавництво Ліра-К, 2021. 232 с.
13. Історія світових цивілізацій : навч.-метод. посіб. / Т. З. Маланюк та ін. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника, 2024. 44 с.
14. Коваль І. М., Майстренко Ю. І. Історія міжнародних відносин : навч.-метод. посіб. Одеса : Астропринт, 2024. 132 с.
15. Коваль І. М., Майстренко Ю. І. Світова політика та міжнародні відносини ХХ – ХХІ століть : навч.-метод. посіб. Одеса : Астропринт, 2021. 120 с.
16. Кондратьєв І. В. Перспективи європейської цивілізації: навч.-метод. посіб. Чернігів : НУЧК імені Т. Г. Шевченка, 2024. 48 с.
17. Конфронтація та співробітництво в міжнародних відносинах: теорія і практика: зб. наук. праць / за заг. ред. С. В. Толстова. Київ: Інститут всесвітньої історії НАН України, 2023. 211 с.
18. Культурна дипломатія: навч. посіб. / за ред. І. Матяш та В. Матвієнка. Київ, 2021. 252 с.
19. Культурно-цивілізаційні процеси: когнітивні і ціннісні наративи : моногр. / відп. ред. В. А. Рижко. Київ : ЦГО НАН України. 2025. 317 с.
20. Лиман С. І., Парфіненко А. Ю. Історія міжнародних відносин та дипломатії (довестфальська доба). Суми: Університетська книга, 2024. 700 с.
21. Міжнародні відносини: соціокультурний вимір ХХІ ст. : монографія / заг. ред. І. О. Костира. Київ: КНУКіМ. 2024. 248 с.
22. Міжнародні конфлікти у сучасному світі: від регіонального протистояння до глобального суперництва. Матеріали міжнародної наукової конференції. (Львів, 16 грудня 2022 р.) / упор. : Мальський М. З., Кучик О. С., Вовк Р. В. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2022. 129 с.
23. Міжнародні конфлікти у сучасному світі: від регіонального протистояння до глобального суперництва. Матеріали міжнародної наукової конференції (Львів, 17 грудня 2024 р.) / упор. : Мальський М. З., Кучик О. С., Вовк Р. В. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2024. 202 с.
24. Міжнародні конфлікти у сучасному світі: від регіонального протистояння до глобального суперництва. Матеріали міжнародної наукової конференції (Львів, 4 грудня 2025 р.) / упор. : Мальський М. З., Кучик О. С., Вовк Р. В., Кут М. О. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2025. 336 с.
25. Міжнародні переговори та конфліктологія : навч.-метод. посіб. / укл. К. Ю. Величко. Харків: ДБТУ, 2024. 112 с.
26. Мілвард Б. Міжнародна торгівля і сталий розвиток. Економічні, історичні та моральні аргументи на користь асиметричної глобальної торгівлі / пер. з англ. Київ: Наш Формат, 2025. 288 с.
27. Потехін О., Клименко Ю. Геополітика проти безпеки: союзницьке стримування агресії в Європі ХХ – початку ХХІ ст. : посібник. Київ : Дух і літера, 2023. 548 с.
28. Російська агресія проти України (2014–2025). Метапростори війни : монографія / заг. ред. А. Киридон. Київ : Державна наукова установа «Енциклопедичне видавництво», 2025. 190 с.

29. Російсько-українська війна: історія та сучасність : навч. посіб. / І. І. Фурман та ін. Київ : Вид. НУОУ, 2024. 128 с.
30. Руда Л. А. Теорія міжнародних відносин та геополітика: навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. 77 с. URL : <https://politkaf.kpnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/04/ruda-l.-a.-teoriia-mizhnarodnykh-vidnosyn-ta-geopolityka.pdf>
31. Степаненко О. В. Протидія сепаратизму в контексті етнонаціональної політики: європейський і український досвід : монографія. Київ: Вид-во «Норма права», 2025. 268 с.
32. Сучасний політичний дискурс з проблеми багатополусної реструктуризації сучасного світу : монографія / за заг. ред. З. Самчука. Київ : ІПіЕнД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2022. 400 с.
33. Українська призма: Зовнішня політика 2024. Аналітичне дослідження / ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф. Еберта. ТОВ «Вістка». Київ, 2025. 320 с.
34. Україна в цивілізаційних потоках ранньої модерності / відп. ред. В. Смолій. Київ: Академперіодика, 2024. 815 с.
35. Фергюсон Н. Приреченість: політика і катастрофи / пер. з англ. Київ : Наум Формат, 2022. 496 с.
36. Art R., Jervis R. *International Politics: Enduring Concepts and Contemporary Issues*. 14th ed. Lanham : Rowman & Littlefield Publishers, 2023. 632 p.
37. *International Politics: Classic and Contemporary Readings* / S. Handler, R. Person (eds.) 2th ed. Washington, DC: CQ Press, 2021. 456 p.
38. *International Relations Theories: Discipline and Diversity* / T. Dunne, M. Kurki, S. Smith (eds.). 5th ed. Oxford : Oxford University Press, 2021. 400 p.
39. *The Globalization of World Politics: An Introduction to International Relations* / J. Baylis, S. Smith, P. Owens (eds.). 9th ed. Oxford : Oxford University Press, 2023. 648 p.

Електронні інформаційні ресурси

1. Електронний депозитарій ДВНЗ «Ужгородський національний університет» / Факультет історії та міжнародних відносин / Кафедра міжнародних відносин та суспільної комунікації. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/11765>
2. Інституційний репозитарій ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» / Юридичний інститут / Кафедра політичних технологій. URL: <http://193.110.163.202/handle/2010/21654>
3. Електронний репозитарій Одеського національного університету ім. І. І. Мечнікова / Факультет міжнародних відносин, політології та соціології. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/handle/123456789/16>
4. Репозитарій Національного авіаційного університету / Факультет міжнародних відносин / Кафедра міжнародних відносин, інформації та регіональних студій. URL: <https://dspace.nau.edu.ua/handle/NAU/9125>
5. Верховна Рада України. URL: <http://www.rada.gov.ua/>
6. Міністерство закордонних справ України. URL: <https://mfa.gov.ua>
7. Президент України. URL: <https://www.president.gov.ua>

8. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України.
URL: <https://www.kmi.gov.ua>
9. Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. URL: <https://ipend.gov.ua/>
10. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
11. Національна бібліотека України ім. Ярослава Мудрого. URL: <https://nlu.org.ua/>
12. Національний інститут стратегічних досліджень. URL : <https://niss.gov.ua/>
13. Представництво Європейського Союзу в Україні. URL: https://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine_uk?s=232
14. Портал «Європейський простір». URL: <https://euprostitir.org.ua/>
15. Eurostat. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat>
16. European Union (EU). URL : https://europa.eu/european-union/index_en
17. Institute for the Study of War (ISW). URL : <https://www.understandingwar.org/>
18. North Atlantic Treaty Organization (NATO). URL : <https://www.nato.int/>
19. Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI). URL: <https://www.sipri.org/>
20. United Nations (UN). URL: <https://www.un.org/en/>
21. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO). URL: <https://en.unesco.org/>